

HANKKEEN LOPPURAPORTTI

Hankkeen nimi: Muikulle tilaa Pyhäjärveen - hanke

Hankkeen numero: 7264

Toteuttaja yhteystietoineen: Parikkala – Saari - Uukuniemen kalastusalue, Arvo Soikkeli, Melkonientie 1453, 59210 Melkonieni

1. Tausta

Kannattavan ammattimaisen kalastuksen perustana Karjalan Pyhäjärvellä kuten muillakin karuilla sisäjärvillä ovat vakaat muikkukannat. Karjalan Pyhäjärvellä muikkukannat ovat olleet kuitenkin laskusuunnassa vuodesta 1997 alkaen. Muikkukantojen heikkeneminen on puolittanut neljän vuoden aikana ammattimaisten kalastajien määrän Uukuniemellä. Osin syytä tilanteeseen ovat sekä ammattikalastajat että vapaa – alan kalastajat, koska kalastus on suunnattu yksinomaan vain harvenevaan muikkukantaan tai petokaloihin. Kalastajat ovat kehittäneet sellaisia pyyntitapoja, joilla vältetään pienet ahvenet ja särjet ja lisäksi kalastajat ovat vältelleet vetämästä sekakala – apajia vedoten lajittelusta aiheutuvaan lisätyöhön ja sen kannattamattomuuteen.

Tulevaisuudessa tasapainoinen, koko kalastoon kohdistuva ammattimainen kalastus on kestävä tapa luoda puitteet muikkukantojen uudistumiselle ja saada lisätuloja kalanjalostuksen ja markkinoinnin kautta myös vajaasti hyödynnetyistä kalalajeista (pikkuahven, särki, siika).

Uukuniemen ammattimaisen kalastuksen eteen on tehty pitkäjänteistä työtä hanketoiminnan kautta vuodesta 1995 alkaen. Uukuniemen kalasatamaan on investoitu yli 0,5 miljoonaa markkaa (yli 84.000 euroa) jääsemaan, perkuukoneeseen, uusittuun kalankäsittelytilaan ja uuteen väline – ja varastotiloihin. Uukuniemen kalasatamassa on olemassa EU:n hyväksymät kalan käsittelytilat, jotka soveltuvat kalan jatkojalostukselle Uukuniemellä myös vajaasti hyödynnetyjen kalalajien osalta. Lisäksi Uukuniemen kalasatamaan on suunnitteilla lajittelulinjasto, mikä mahdollistaa taloudellisesti myös sekakala – apajien tehokkaan nuottauksen tulevaisuudessa.

Uudet tilat ja laitteet sekä yhteistyö kalanjalostuksessa ja markkinoinnissa eri kalanvälittäjien kanssa mahdollistavat kalastuksen jatkumisen Pyhäjärvellä ja kalanjalostuksen kehittämisen Uukuniemen kalasatamassa.

2. Toteuttajat

Hanke organisoitiin hanketoteuttajien, ohjausryhmän ja yhteistyötahojen kautta. Hankkeella ei ollut varsinaista palkattua henkilöstöä. Hankkeen toteutuksesta vastasivat seuraavat henkilöt/yritykset seuraavin vastuualuein:

- Arvo Soikkeli, kalastusalueen hallituksen puheenjohtaja, hankkeen johtaja ja vastuhenkilö
- Vesa Tiitinen, kalastusalueen isännöitsijä, hankkeen hallinnointi, kirjanpito, tiedotus
- Pentti Pennanen, Kalastusyhtymä Pennanen & Toivonen, hankkeen ostopalvelut (kalan poisto, seuranta)

Hankkeen ohjausryhmän muodostivat seuraavat henkilöt:

- Arvo Soikkeli, ohjausryhmän puheenjohtaja, Parikkala – Saari – Uukuniemen kalastusalue
- Vesa Tiitinen, ohjausryhmän sihteeri, Parikkala – Saari – Uukuniemen kalastusalue
- Mika Kokko, ohjausryhmän jäsen, Uukuniemen osakaskunta
- Markku – Pekka Antikainen, ohjausryhmän jäsen, Etelä – Karjalan Kärki – Leader ry
- Timo Valtonen, ohjausryhmän jäsen, Parikkalan kunta
- Kauko Poikola, ohjausryhmän jäsen, Kaakkois – Suomen Te – keskus
- Pentti Pennanen, asiantuntija, Kalastusyhtymä Pennanen & Toivonen

Hankkeen yhteistyötahoina toimivat hankealueen osakaskunta, osakkaat, ammattikalastajat, kalanjalostajat ja kalakauppa ja kunta.

3. Toteutus

Hankkeen työvaiheet olivat kalastorakenteen kunnostus, kehitetään paikallisen kalanjalostustilan (Uukuniemen kalasatama) hyödyntämistä vähempiarvoisen kalan jalostuksessa, seuranta, tiedotus ja hallinnointi.

3.1. Kalastorakenteen kunnostus

Kalastorakenteen kunnostus on tehty ostopalveluna. Kalastusalue on pyytänyt tarjousta kolmelta alan yrittäjältä. Kalastusyhtymä Pennanen & Toivonen on vastannut kalastorakenteen kunnostuksesta tarjouskilpailun perusteella. Kalastorakenteen kunnostus on pitänyt sisällään hoitokalastuksen, kalan kuljetuksen ja loppukäsittelyn.

3.1.1. Kalastus

Hankeaikana vuosina 2003 – 2006 on pyydetty yhteensä 48.868 kiloa vähempiarvoista (pieni siika, ahven, särki, lahna ja salakka) kalaa hankealueelta (1.000 vesihehtaaria). Lisäksi kalastuksen yhteydessä on saatu yhteensä 375 kiloa muikkua ja 300 kiloa haukea. Hoitokalastuksen hehtaariohtainen saalis on ollut yhteensä 48,9 kg/ vesihehtaari. Alla olevassa taulukossa 1 on esitetty vuosittainen kalalajikohtainen saalis kiloina ja prosentteina vuosina 2003 -2006.

Taulukko 1

3.1.2. Saalis (kg/%) 2003 - 2006

Kalalaji	2003	2004	2005	2006	Yht.(kg)	Yht. (%)	2003	2004	2005	2006
Ahven	4097	2678	2995	2381	12151	24,5	27,1	18,0	23,1	36,3
Särki	4049	3749	4837	2365	15000	30,3	26,8	25,2	37,2	36,1
Lahna	1246	2998	2546	1037	7827	15,8	8,2	20,1	19,6	15,8
Salakka	939	2212	1717	42	4910	9,9	6,2	14,9	13,2	0,6
Siika	4564	3111	726	579	8980	18,1	30,2	20,9	5,6	8,8
Muikku	115	92	91	77	375	0,8	0,8	0,6	0,7	1,2
Hauki	95	52	76	77	300	0,6	0,6	0,3	0,6	1,2
Yhteensä	15105	14892	12988	6558	49543	100	100	100	100	100
%	30,5	30,1	26,2	13,2						

Hoitokalastus on tapahtunut nuotalla, rysällä ja katiskoilla.

3.1.3. Kalankuljetus ja loppukäsittely

Hankkeen aikana hoitokalastussaalissa on kuljetettu rantaan veneessä. Rannalla kala on siirretty Uukuniemen kalasatamaa, missä se on aina punnittu, jäävesijäähdytetty ja kirjattu kalalajikohtaisesti. Kaikki kalat ovat menneet hyötykäyttöön lukuun ottamatta lahnaa ja särkeä, mitkä ovat kompostoitu.

3.2. Seuranta

Kalastusalue on vastannut hankkeen tiedotuksesta. Hankealueen kalakantoja on seurattu hoitokalastussaalien, kirjanpitokalastuksen (muikkuverkot, talvinuotta), poikasseurannan ja saalisnäytteiden avulla.

3.5. Tiedotus

Kalastusalue on vastannut hankkeen tiedotuksesta. Hankkeen tiedotus on hoidettu sekä kirjallisilla tiedoilla että tiedotustilaisuuksilla. Paikalliset ihmiset ja kesäasukkaat ovat voineet tutustua hankkeeseen. Lisäksi hanke on ollut esillä Etelä – Karjalan kalatalouskeskuksen sivuilla www.kalasaimaa.fi.

3.6. Hallinnointi

Kalastusalue on vastannut hankkeen hallinnoinnista. Hankkeen osalta on pidetty yhdeksän ohjausryhmän kokousta. Hankkeen kirjanpidosta on pidetty kalastusalueen toimesta.

4. Tavoitteet

Hankesuunnitelman mukaan hankkeen tavoitteena on muuttaa kalakantojen rakennetta 1.000 hehtaarin vesialueella Karjalan Pyhäjärvellä. Järvestä poistetaan hankkeen aikana vähempiarvoista kalaa eli ahventa, särkikaloja ja pientä siikaa vähintään 60 kg/ha kolmen vuoden aikana eli vuodessa 20 kg/ha. Koko saalismäärä on siis 60.000 kg. Vähempiarvoisen kalan poiston onnistumien voi luoda mahdollisuuksia muikkukannan elpymiseen.

Erikseen on esitetty sekä määrälliset että laadulliset tavoitteet hankkeelle. Määrälliset tavoitteet ovat olleet kunnostetut alueet 1 kpl, säilytetyt työpaikat 10 kpl = 4 miestyövuotta, 5 nuottakuntaa ja 2 henkeä, pyyntiaika 5 kuukautta, hankkeessa työllistyy 2 henkilöä = 2 miestyövuotta, tiedotustilaisuudet 3 kpl eli 1 kpl vuodessa yhteensä 50 kuulijaa, saaliin määrä 60.000 kg. Laadulliset tavoitteet ovat olleet paikallisten raaka – aineiden käyttö (kalan jatkojalostus, lähiruoka mahdollisuus), elinolot ja viihtyvyys (ammattimainen kalastus lisääntyy ja tuo lisää tuloja, mökkiläisten kalastus lisää viihtyvyyttä) ja ympäristöosaaminen (opitaan järven ekosysteemin toimintaa).

5. Tulokset

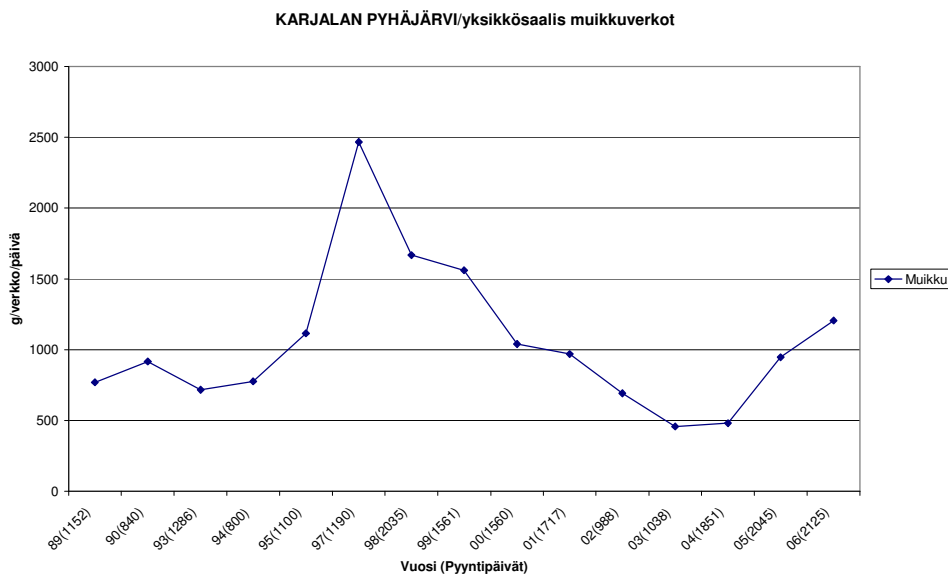
5.1. Toimintapuitteet

5.1.1. Hoitokalastussaalissa

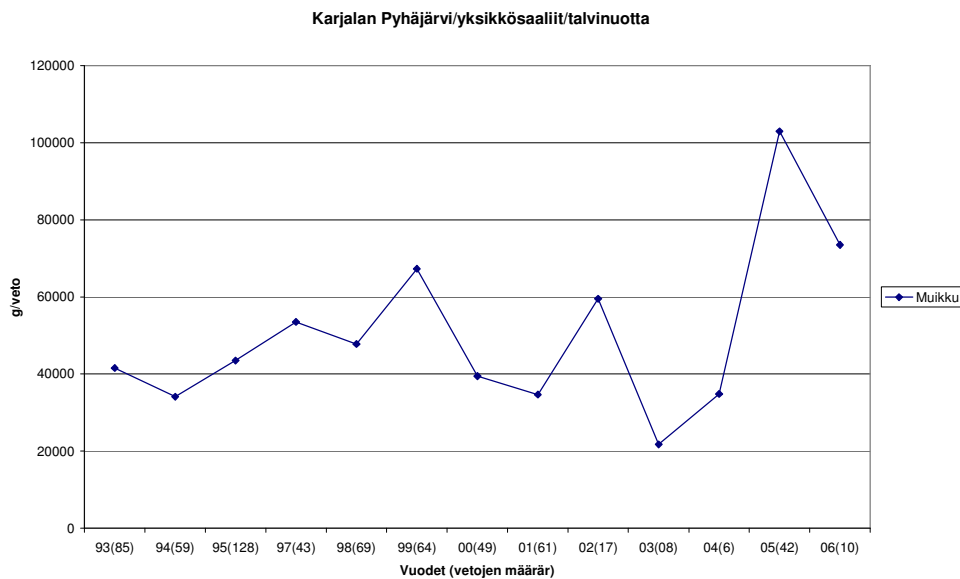
Hankkeen aikana on pyydetty yhteensä 48.868 kiloa vähempiarvoista (pieni siika, ahven, särki, lahna ja salakka) kalaa hankealueelta. Tavoite hoitokalastussaaalista saavutettiin 81 prosenttisesti. Tavoitteen toteutumista vaikeuttivat kalojen todellinen määrä, laaja vesialue ja luonnon olosuhteet etenkin nuottauksessa.

5.1.2. Muikun osuus

Muikkukanta on vahvistunut huomattavasti hankealueella vuosina 2005 ja 2006. Kalakan-
 toja on seurattu kirjanpitokalastuksen avulla (Etelä – Karjalan kalatalouskeskus). Seuran-
 takohteena ovat olleet muikkuverkot ja talvinuotta. Muikun verkkosaaliit ovat nousseet
 2006 edelleen edellisiin vuosiin verrattuna. Kuva 1 muikkuverkkojen yksikkösaaliit Karjalan
 Pyhäjärvellä.

Talvinuottasaaliit ovat olleet parhaimmat vuosina 2005 ja 2006 aikajaksolla 1993 – 2006. Kuva 2 talvinuottausaaliit Karjalan Pyhäjärvellä

Parikkala – Saari - Uukuniemen kalastusalue
Vesa Tiitinen, PL 46, 53101 LAPPEENRANTA

Kalanäytteiden mukaan (Etelä – Karjalan kalatalouskeskus) muikkukanta koostui pääosin (62,3 %) vuoden 2004 ikäluokasta kevättalvella 2006. Lisäksi Karjalan Pyhäjärvellä esiintyi muikulla myös vuoden 2003 (22,1 %), vuoden 2005 (10,4 %) ja vuoden 2002 (5,2 %) ikäluokkia.

Tammi- helmikuussa 2007 (suullinen tieto) muikkusaaliit ovat nousseet parhaimmillaan 250 kg/apaja Karjalan Pyhäjärvellä. Muikkusaalis on koostunut puoliksi isoista muikuista ja puoliksi hottamuikuista. Vuoden 2006 muikun ikäluokka on vahva Karjalan Pyhäjärvesssä.

Lisäksi kalastajat ovat seuranneet keväisin muikkujen kuoriutumista Karjalan Pyhäjärvesssä.

6. Aikataulu

Hankkeen alkuperäinen toteutusaika on ollut 01.01.2003 – 31.12.2005. Hankkeen jatkoai-
ka on käsittänyt ajan 01.01.-31.12.2006.

7. Kustannukset

Hankkeen kustannukset ovat olleet yhteensä 34.869,63 euroa. Kustannukset koostuivat ostopalveluista (29.010,33 euroa), matkoista (1.156,30 euroa), talkootöistä (1.640,00 euroa) ja muista kustannuksista (3.063,00 euroa). Hankerahaa on jäänyt käyttämättä 7.130,37 euroa.

8. Rahoitus

Hanketta ovat rahoittaneet Te – keskus (22.316,56 euroa), kunnat (5.579,14 euroa), osakaskunnat (5.333,93 euroa) ja talkootyö (1.640,00 euroa).

9. Jatkosuunnitelma

Hoitokalastus on edesauttanut muikkukantojen vahvistumista hankealueella Karjalan Pyhäjärvellä. Hoitokalastus prosessi tulee analysoida, kehittää ja jälkimarkkinoida.

10. Ohjausryhmän arvio

Ohjausryhmä arvioi hanketta ohjausryhmän loppukokouksessa (20.02.2007) seuraavasti.

11. Asiakirjojen säilyttäminen

Hankkeen asiakirjat säilytetään osoitteessa Parikkala – Saari - Uukuniemen kalastusalue, Pormestarinkatu 6, 53100 Lappeenranta.